

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
MINISTRIA E ARSIMIT
DHE SPORTIT
AGJENCIA KOMBËTARE E PROVIMEVE

PROVIMI I MATURËS SHTETËRORE 2016

SESIONI I

SKEMA E VLERËSIMIT TË TESTIT

Varianti A

Lënda: Gjuhë shqipe dhe Letërsi

Profesionale, artistike, sportive, me kohë të shkurtuar

PJESA I

Komunikimi

Pyetja 1	D	1 pikë
Pyetja 2	A	1 pikë
Pyetja 3	C	1 pikë
Pyetja 4	B	1 pikë
Pyetja 5	C	1 pikë
Pyetja 6	C	1 pikë
Pyetja 7	B	1 pikë

Pyetja 8 2 pikë

Argumenti I: Zëri elektronik është më i pëlqyer se zëri njerëzor. Shembull: Kur bie celulari, bashkëbiseduesi nuk është më pjesë e bisedës.

Shembull: Shoferi që i detyroi të mbyllnin gojën.

Argumenti II: Përparimi i teknologjisë kthehet në pengesë për miqësinë mes njerëzve.

Shembull: imaillet, mesazhet në sekretarinë telefonike.

Argumenti III: Automatizimi i kontakteve mes njerëzve çon drejt ftohtësisë, izolimit, tjetërsimit.

Shembull: marrja e karburantit nga stacioni, tërheqja e parave nga banka.

1 pikë Nëse gjen një argument.

DHE

1 pikë Nëse një shembull në funksion të argumentit.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 9 **1 pikë**

➤ **Shembuj të ironisë:**

- Diçka qesharake ka ndodhur teksa komunikimi evoluon: ne kemi ndaluar së foluri më njëri-tjetrin.
- Të marrësh karburant nga stacioni? Pse t'i thuash mirëmëngjesi shitësit, kur vetëm fusni kartën tuaj bankare tek aparati dhe ia kurseni vetes shqetësimin e kontaktit njerëzor?
- Dëshironi të tërhiqni disa para nga banka? Pse duhet të flisni me nëpunësin e bankës, i cili mund të banojë edhe në lagjen tuaj, kur thjesht mjafton të fusni kartën në bankomat?

1 pikë Nëse gjen në tekst një shembull ironie.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 10 (a) **3 pikë**

➤ **Paragrafët: I, II**

➤ **Tiparet që i bëjnë rrëfyes:**

- përcaktimi i kohës dhe vendit dhe situatës, ngjarjes;
- prania e protagonistit dhe personazheve të tjerë (autori dhe të tjerët);
- gjuha: foljet në të shkuarën, elementë të meditimimit.

1 pikë Nëse zbulon një paragraf rrëfyes në pjesën e dhënë.

DHE

2 pikë Nëse identifikon dy tipare që e bëjnë paragrafin e gjetur rrëfyes.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 10 (b) **2 pikë**

➤ **Teknikat:**

- përdorimi i vetës II (njëjës dhe shumës) dhe vetës I (shumës);
- pyetjet retorike;
- mbyllja mbetet e hapur, fton lexuesin të shtojë gjykimin e tij;
- përdorimi herë pas here i një leksiku të shkujdesur, bisedor;
- hyrja e shkurtër, tërheqëse, e fokusuar në një situatë personale, të jetës së përditshme (përvojë jetësore);
- argumentet shoqërohen me shembuj, copëza jete, fakte nga jeta e përditshme;
- toni sugjerues.

2 pikë Nëse identifikon dy teknika.

OSE

1 pikë Nëse identifikon vetëm një teknikë.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 11 (a) 3 pikë

➤ **Pasoja më e rëndë që sjell përdorimi i teknologjisë:**

Vetmia, tjetërsimi, të ndjerit i huaj në shoqëri (izolimi, moskomunikimi).

➤ **Masat:**

- mospërdorimi celularit;
- asnjë përgjigje me imeil;
- asnjë bisedë telefonike kur është me miq.

1 pikë Nëse gjen pasojën më të rëndë që shkakton përdorimi i teknologjisë.

DHE

2 pikë Nëse identifikon dy masa që autori merr.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 11 (b) 2 pikë

➤ **Argumentim i plotë**

Nxënësi duhet të theksojë pasojat e teknologjisë dhe ta mbështesë argumentin me ilustrime nga teksti.

- Autori mendon se pasojat e teknologjisë po shkaktojnë te njerëzit vetmi, tjetërsimi. Njerëzit jetojnë në shoqëri dhe komunikimi i bën më social, më të dashur, më komunikues si dhe të ndihen më pranë njeri-tjetrit. Por nëse ky komunikim zëvendësohet nga teknologjia atëherë njerëzit do të izoloreshin dhe ndiheshin më të vetmuar. Kjo do t'i bënte më antishoqërore dhe më të huaj për njëri-tjetrin.

Pikërisht në funksion të kësaj ideje autori sjell dhe një sërë shembujsh nga jeta private, si vëzhgimet në park, pamundësia për të folur me miqtë kur ishte në udhëtim, mungesa e komunikimit me fqinjët apo me nënën.

➤ **Argumentim i pjesshëm**

Nxënësi shpreh një ide por nuk e shtjellon atë dhe nuk e mbështet me ilustrime nga teksti.

OSE

Nxënësi e shtjellon idenë por nuk e mbështet me ilustrime nga teksti

- Teknologjia po na largon nga njëri-tjetri.
- Ne po humbasim kontaktet dhe komunikimin me njëri-tjetrin

2 pikë Nëse argumenton në mënyrë të plotë mendimin e autorit

OSE

1 pikë Nëse argumenton në mënyrë të pjesshme mendimin e autorit.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, jep një shpjegim që nuk e përmban modeli i përgjigjes, por që komisioni i vlerësimit e gjykon të saktë.

PJESA II

Shekspir

Romeo dhe Zhulieta

Pyetja 12	A	1 pikë
Pyetja 13	B	1 pikë
Pyetja 14	A	1 pikë
Pyetja 15	D	1 pikë
Pyetja 16	A	1 pikë
Pyetja 17	C	1 pikë

Pyetja 18 2 pikë

- **Arsyeja:** Zhulieta e përdor gjuhën për të fshehur mendimet e saj nga e ëma. Loja e fjalëve që ajo përdor i ruan mendimet e saj private nga të tjerët.
- **Ilustrimi:**
kur të martohem,/Betohem që më mirë marr Romeon,/Të cilin e urrej,/Sesa Parisin.

1 pikë Nëse tregon arsyen pse Zhulieta flet me dykuptime.

DHE

1 pikë Nëse mendimin e ilustron me vargje nga skena.
0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 19 2 pikë

- Kapuleti ka vendosur ta martojë Zhulietën me Parisin, pasi mendon se Parisi është i përshtatshëm për vajzën e tij: ka pasuri dhe pozitë shoqërore.
- Ai dhe e shoqja mendojnë se martesë është një mjet që të siguron pasurinë, statusin dhe qëndrueshmërinë

1 pikë Nëse tregon arsyen pse Kapuleti ka vendosur ta martojë të bijën me Parisin.

DHE

1 pikë Nëse shpjegon si e konsideron ai dhe e shoqja martesën.
0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 20 3 pikë

- **Tiparet e gjuhës që përdor Kapuleti:** e vrazhdë, nervoze, fyese, agresive, kërcënuese, përbuzëse, urdhëruese.
- **Ilustrime:** *Kjo vajzë e padenjë, se ndryshe të zhvarros si qen të ngordhur, kërmë e irnosur! Zuskë! Verdhaçuke, kurrë mos më dil përpara, mos u përgjigj! Pusho! Më hanë duart, Shporru, cipëplasur! Budallaqe, Një kukull çamarroke që tall fatin, Hap sytë dhe mendohu, m'u shporr e lyp e ngordh në rrugë, Për shpirtin tim, të them që s'të njoh më, As gjëja ime s'të përket më ty.*

2 pikë Nëse identifikon dy tipare që karakterizojnë gjuhën e përdorur nga Kapuleti.

DHE

1 pikë Nëse një nga tiparet e ilustron me një detaj ose varg nga pjesa.
0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 21

2 pikë

➤ **Natyra e zonjës Kapulet**

Zonja Kapulet shfaq një mizori të habitshme. Ajo nuk bën asnjë përpjekje për t'u afruar me të bijën apo për të kuptuar ndjenjat e saj. Larg nga të qenit një figurë nëne, ajo është një figurë e ftohtë dhe hakmarrëse.

Natyra e saj mizore shfaqet kur është gati që më mirë: *ta martofsha me qefin!* se sa të durojë mosbindjen që Zhulieta shfaq kundrejt saj dhe të shoqit.

OSE

Zonja Kapulet shfaqet e ftohtë, e ngurtë. Në fillim duket sikur shqetësohet për të bijën, por kur Zhulieta e refuzon ajo e shmang dhe ia kalon problemin të shoqit: *Ja ku po vjen yt atë e thuaja vetë.*

➤ **Ilustrimi:**

E marra, që e martofsha me qefin

1 pikë Nëse përshkruan natyrën që shfaq Zonja Kapulet.

DHE

1 pikë Nëse përshkrimin e dhënë e ilustron me një shembull nga fragmenti.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, jep një shpjegim që nuk e përmban modeli i përgjigjes, por që komisioni i vlerësimit e gjykon të saktë.

Pyetja 22

2 pikë

➤ **Marrëdhëniet në familjen Kapulet:**

- Bashkëbisedimi midis Zhulietës dhe prindërve, konfirmon mungesën e komunikimit, të mirëkuptimit. Shqetësimi i tyre i vetëm është një martesë që përmirëson pasurinë dhe statusin e tyre shoqëror dhe jo lumturinë e vajzës së tyre.

OSE

- Marrëdhënie moskuptimi, arbitrariteti, dhune psikologjike. Në familjen Kapulet dominon autoriteti i burrit, babait, bashkëshortit. Kapuleti tërbohohet kur urdhrat e tij shkelen.

➤ **Ilustrimi:**

Ja ku po vjen yt atë e thuaja vetë./Dhe vetë shihe si do ta marrë; S'ia the, moj grua, ti vendimin tonë? Kjo vajzë e padenjë, që i gjetëm/Një burrë kaq të denjë e bujar?

1 pikë Nëse tregon natyrën e marrëdhënieve në familjen Kapulet.

DHE

1 pikë Nëse mendimin e ilustron me vargjet e dhëna nga fragmenti.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, jep një shpjegim që nuk e përmban modeli i përgjigjes, por që komisioni i vlerësimit e gjykon të saktë.

Pyetja 23 **3 pikë**➤ **Atmosfera**

Atmosfera e krijuar është dramatike, e tensionuar, agresive, që shkakton frikë, imponim. Çdo fjalë shpreh vullnetin e palëkundur të Kapuletit, i cili në këtë mënyrë kërkon të frikësojë vajzën e tij për mosbindjen e papritur që ajo tregon. Ai arrin deri në ekstrem kur e kërcënon atë se nëse nuk bindet, le të zhduket nga shtëpia, pasi nuk e njeh më.

- **Grupi i fjalëve kyç:** thelbin e kësaj atmosfere e krijojnë sidomos fjalët foljet: *shporr, lyp dhe ngordh*.
- **Funksioni:** Theksojnë vullnetin e palëkundur të Kapuletit, qëndrimin e tij të prerë dhe arbitraritetin ekstrem, po të kemi parasysh se ia drejton së bijës.

1 pikë Nëse përshkruan atmosferën e krijuar.

DHE

1 pikë Nëse atmosferën e përshkruan bazuar në tri fjalët kyç që japin thelbin e saj.

DHE

1 pikë Nëse tregon cili është funksioni që fjalët luajnë në tërësinë e skenës.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Nxënësi do të marrë pikë edhe kur në përgjigjen e dhënë, jep një shpjegim që nuk e përmban modeli i përgjigjes, por që komisioni i vlerësimit e gjykon të saktë.

Pyetja 24 **2 pikë**➤ **Të dhënat:**

- Agresiviteti i prindërve, palëkundshmëria e tyre;
- Parashikimet ogurzeza të Zonjë Kapulet: Zhulietta më mirë të martohet më varrin (siç dhe ndodh bashkimi i tyre tragjik në varr);
- Është vetë Zonja Kapulet që me mallkimet e saj sikur e parashkruan fatin e së bijës;
- Marrëdhënia e Zhulietës me babanë, agresiviteti i tij dhe mungesa e dialogut midis tyre;
- Paralajmërimi se ka veç dy rrugë: o martesë o rruga e madhe;
- Mjedis i zyrtë, me gjuhë urrejtje që s'paralajmëron veç fund tragjik;
- Gjuha e përdorur nga Kapuletët krijojnë efekte shumë dramatike: mallkime, fjalë të rënda, fyerje, kërcënime.

2 pikë Nëse identifikon në skenë dy të dhëna që paralajmërojnë fundin e dy të rinjve.

OSE

1 pikë Nëse identifikon vetëm një të dhënë.

0 pikë Nëse përgjigjet gabim ose nuk përgjigjet fare.

Pyetja 25 **8 pikë**

Për esenë do të ndiqen kriteret e mëposhtme:

KRITERI I: SHTJELLIMI I IDESË **2 pikë**

Vlerësuesi do të shikojë nëse nxënësi:

- shkruan një ese, ku argumenton nëse është dakord ose jo me pohimin e dhënë;
- mban qartë një pozicion të dukshëm në zgjedhjen e bërë;
- përdor shembuj dhe arsye specifike për të mbështetur përgjigjen e dhënë, duke iu referuar përvojës personale ose edhe përvojave të të tjerëve;
- ka qartësi mendimi.

KRITERI II: ORGANIZIMI DHE STRUKTURA E ESESË **2 pikë**

1 pikë **Struktura e esesë**

- respekton elementet e strukturës së esesë:
 - hyrjen;
 - zhvillimin;
 - përfundimin.

Nxënësi merr **1 pikë**, nëse përgjigjen e dhënë e strukturon sipas skemës së mësipërme.

1 pikë **Organizimi i esesë**

- organizim logjik, ku shfrytëzohen teknika të tilla, si: koherenca dhe unifikimi i paragrafëve (lidhja logjike mes paragrafëve, kalimi në mënyrë të natyrshme nga njëri paragraf te tjetri).

KRITERI III: STILI DHE ORIGJINALITETI **2 pikë**

Vlerësuesi do të shikojë nëse nxënësi:

- përmes gjuhës që përdor, krijon një përshtypje të përgjithshme për atë që do të shprehë;
- shprehet me një gjuhë eseistike;
- ka fjalor të pasur;
- ka stil origjinal.

KRITERI IV: SAKTËSIA GJUHËSORE **2 pikë**

(1 pikë sintaksa dhe 1 pikë drejtshkrimi)

Vlerësuesi do të shikojë nëse nxënësi:

- strukturon qartë përgjigjen nga pikëpamja gramatikore;
- ndërton fjali të sakta dhe të qarta;
- përdor fjali që variojnë në modele, gjatësi dhe ritëm;
- ka saktësi drejtshkrimore.

